

## Brist på långsiktighet kostar Göteborg 11 miljarder

**Av de förväntansfulla sexåringar som börjar skolan i Göteborg i höst kommer 694 hamna utanför samhället som vuxna. En del av dem blir missbrukare, en del kriminella och många långtidsarbetslösa. Det kommer kosta den offentliga sektorn 10 930 500 000 kronor. Att det till stor del går att förebygga vet vi. Att det inte alltid görs beror på svåra avvägningar med mänskliga värden i den ena vågskålen och begränsade budgetar i den andra. Men det behöver inte vara så.**

Vi uppmanar de offentliga aktörerna i Göteborg att utveckla sitt budgetarbete för att kunna ta med alla samhällets långsiktiga intäkter och kostnader. Det finns metoder för att göra så och de visar att många tidiga och förebyggande insatser är mycket lönsamma. Då hamnar budgeten och de mänskliga värdena i samma vågskål och insatserna blir verklighet. Det tjänar hela Göteborg på, inte minst barnen som ser fram emot höstens skolstart.

Det finns många mänskliga argument för att investera i att förhindra utanförskap. Vetenskap och erfarenhet har länge visat att tidiga insatser är avgörande för att förhindra att barn i riskzon hamnar i ett framtida utanförskap innehållande till exempel arbetslöshet, kriminalitet eller missbruk.

Problemet är att kommuner och landsting trots detta ofta skär ned på förebyggande arbete riktat mot barn och unga.

Det beror självklart inte på illvilja, utan på att kostnaden för fritidsgårdar, kuratorer och extraresurser till skolor ställs mot just mänskliga värden, istället för mot samhällskostnaden för att låta bli att göra investeringen. Då är det svårt att försvara en verksamhet när budgeten är begränsad.

Socioekonomiska beräkningar enligt Skandiamodellen visar tvärtom att det ofta är lönsamt att investera förebyggande. Men det kräver ett förändrat synsätt i kommunernas budgetarbete.

Lösningen är att tänka längre och räkna på helhetsbilden. Det är nämligen mycket svårt för en kommun att räkna på helheten, då det ofta handlar om olika plånböcker – en budget som betalar och någon annans budget som sparar. Det är med andra ord svårare för offentlig sektor än för privata företag att göra investeringskalkyler. Det är dessutom lättare att beräkna kostnaden för ett vägbygge än för vad en blivande knarkare kostar samhällets olika offentliga aktörer tiotals år framåt.

Skandiamodellen har hittills fått genomslag genom att 40 kommuner har utbildats inom ramen för modellen, där de har lärt sig räkna på lönsamheten i förebyggande insatser för barn och unga i deras kommun. Flera kommuner har ändrat sin organisation och infört sociala investeringskonton och fonder eller så kallade multikompetenta team, som möjliggör ett långsiktigt agerande.

För att samla kunskap om hur dyrt det är med ett kortsiktigt synsätt, lanserar Skandia Idéer för livet nu hemsidan *Utanförskapets pris* med rapporter, kalkyler och utbildningsmaterial som ska förenkla att investera i förebyggande projekt för människor.

Vi vill uppmana fler offentliga aktörer i Göteborg att börja använda socioekonomiska beräkningar för att identifiera lönsamma förebyggande investeringar i människor. De mänskliga skälen känner vi alla redan till. Det finns dessutom 11 miljarder ekonomiska skäl att sätta igång direkt.

Lena Hök, chef Skandias stiftelse Idéer för livet  
Anders Wranegård, Affärschef Göteborg, Skandia